

zovala k náhradě škody, avšak práva žalobcova nemohou býti zkrácena úmluvami žalované strany s třetí osobou, tím méně neplněním takových úmluv třetí stranou. Proto jest i tato námitka bezpodstatná.

Čís. 9591.

Pojišťovací smlouva.

Pojistník, zaplativší první premii, požívá pojištění, nepozbývá ho prostým promeškáním platební lhůty k zaplacení následné premie, nýbrž mohl by ho pozbyti teprve skutečným prodlením, byla-li mu dána dodatná lhůta k plnění s upozorněním na následky dalšího neplacení, a pojistník ani v této lhůtě nezaplatil.

Nejde o případ § 67 poj. zák., vystoupil-li jeden spolumajitel veřejné obchodní společnosti ze společnosti, zciziv svůj podíl, a zbývající spolumajitel vedl dále podnik pod vlastní firmou.

K ustanovení § 63 poj. zák. nelze přihlížeti, netvrdila-li strana včas okolnosti, je opodstatňující.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1930, Rv I 811/29.)

Firma Gustav F. a spol. pojistila se u žalující pojišťovny v dubnu 1927 na dobu patnácti let proti povinnému ručení a proti krádeži vloupáním. Společnost Gustav F. a spol. nebyla zapsána v obchodním rejstříku, měla dva společníky, Gustava F-a a protokolovanou firmu L. a S. Počátkem listopadu 1927 byl ujednáním mezi společníky nezapsané firmy Gustav F. a spol. společenský poměr souhlasně zrušen. Gustav F. dostal hotově odbytné, kdežto firma L. a S. převzala aktiva a pasiva zapsané firmy Gustav F. a spol. Firma L. a S. vypověděla pojistky u žalující pojišťovny, což žalobkyně nevezala na vědomí. V řízení o žalobě, již se domáhala žalující pojišťovna na firmě L. a S. zaplacení pojišťovací premie, vznesla žalovaná mezitímní určovací návrh, že pojišťovací smlouvy uzavřené se žalobkyní proti povinnému ručení a proti krádeži vloupáním nejsou po právu. Mezitímní určovací návrh odůvodnila žalovaná takto: Podle § 67 zákona o pojišťovací smlouvě čís. ř. zák. 501/17 zaniklo pojištění proti krádeži provedené vloupáním, jsouc pojištěním movitých věcí, vyloučením těchto věcí z uschování firmy Gustav F. a spol. a jich přechodem do uschování firmy L. a S. Ohledně pojištění proti povinnému ručení stanoví § 10 čís. 5 pojistky toto: Je-li pojištěna odpovědnost ze závodního podniku, přecházejí práva a povinnosti z pojišťovací smlouvy na nabyvatele, zcizí-li, propachtuje-li se podnik nebo převezme-li třetí osoba podnik na základě podobného poměru. Nabyvatel jest oprávněn do měsíce po převzetí, nabyli však teprve později vědomost o pojištění, do měsíce po nabytí vědomosti smlouvu vypověděti bez výpovědní lhůty. Výpověď se stala, takže zaniklo pojištění proti povinnému ručení mezi žalující stranou a firmou Gustav F. a spol. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal právem, že pojišťovací smlouvy jsou po právu a že jest žalovaná povinna zaplatiti žalobkyni pojišťovací premii. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y : Není sporné, že pojišťovací smlouvy byly uzavřeny mezi neprotokolovanou společností Gustav F.

a spol., jejímiž společníky byli Gustav F. a protokolovaná firma L. a S., že premie byly splatné 1. května každého roku. Odvolací soud zjišťuje na základě výpovědi Žibřida L. jako strany, že firma Gustav L. a spol. započala s podnikem dne 30. dubna 1927, že měla býti podle písemné smlouvy ze dne 31. března 1927 veřejnou obchodní společností, že jejími veřejnými společníky byli Gustav F. a firma L. a S., že firma měla býti znamenána jedním ze společníků, že pojišťovací smlouvy, o které jde, byly uzavřeny společníkem Gustavem F-em, což bylo vzato na vědomí žalovanou. Touž výpovědí ve spojení s pamětním protokolem se dále zjišťuje, že 7. listopadu 1927 společenský poměr byl vzájemně zrušen, že Gustavu F-ovi mělo býti vyplaceno odbytné 50.000 Kč, načež se vzdal všech svých práv proti firmě Gustav F. a spol., eventuálně proti žalované, že byla zřízena podrobná inventura obchodu, při čemž Gustav F. ručil firmě L. a S. za případné difference. Napadený rozsudek uvádí, že nemůže býti řeči o zcizení pojištěných věcí (podniku), poněvadž nebyla provedena likvidace společenského jmění a podnik dále vede žalovaná se všemi právy. Z uvedených zjištění vyplývá, že dřívější společnost Gustav F. a spol. byla veřejnou společností podle čl. 85 obch. zák. Likvidace veřejné společnosti nařízená ve čl. 133 obch. zák. při jejím zrušení jest jen předpisem dispositivním, strany mohou společenství odstraniti i jiným způsobem. Z tohoto důvodu nemůže býti vyloučeno zcizení podle § 67 zák. o poj. sml. Rovněž jest nesprávný názor žalobkyně, že tu platí ustanovení čl. 127 obch. zák. Musili by zbýti po vystoupení jednoho společníka nejméně ještě dva, musila by předcházeti úmluva společníků, což nebylo prokázáno. Avšak podle čl. 112 obch. zák. ručí společníci za všechny závazky společnosti solidárně a celým svým jměním. Veřejná obchodní společnost není právnickou osobou, obchodní závod provozují společníci, práva a povinnosti z obchodu uzavřené společností přecházejí na společníky. Uváží-li se, že pojišťovací smlouvy byly uzavřeny Gustavem F-em a schváleny žalovanou, že týž obchod se dále provozuje v týchž místnostech, nelze mluvit o vystoupení pojištěných věcí z účelové zcizitelovy (§ 67 zák. o poj. smlouvě), i když se má se žalovanou za to, že zcizením jest změna v osobě vlastníkovi. Následkem toho nebyla žalovaná oprávněna vypověděti pojištění z povinného ručení podle § 10 všeob. podmínek pojišťovacích, pojištění proti krádeži vloupáním nepominulo podle § 14 těchto podmínek. Také nebyla přijata neoprávněná výpověď, která jest úkonem jednostranným a nepotřebuje přijetí, mlčením žalobkyně (§ 863 obč. zák.). Jde ještě o pominutí pojištění opožděným podáním žalob. Ustanovení § 8 odst. 3 a 4 pojištění proti vloupání a § 9 odst. 3 a 4 pojištění proti povinnému ručení týkají se jen případů, v nichž pojišťovatel chce odvoditi z pojistníkovy prodlení v placení ustoupení od smlouvy. Tato ustanovení souhlasí s předpisem § 29 zák. o poj. smlouvě, který ještě neplatí, a mohou jen jako tento předpis býti vykládána. Jsou určena k ochraně pojistníkovi, který nemá dlouho zůstat v nejistotě, zda pojišťovatel užije práva ustoupiti od smlouvy. Podle podmínek nastupuje žalovatelnost dlužné premie sama sebou uplynutím platební lhůty. Pojišťovatel může ustoupiti od smlouvy pro pojistníkovy pro-

dlení v placení. Předpokladem toho však jest, že určí dodatečnou lhůtu nejméně měsíční. Nepoužije-li toho, jest smlouva po právu dále a jest odůvodněn pojišťovatelův nárok na pojistnou premii.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Sporná věc nebyla posouzena v napadeném rozsudku po právní stránce nesprávně. Správnosti právního názoru odvolacího soudu, že ustanovení § 8 odst. 3 a 4 všeob. pojišťovacích podmínek jest totožné s doposud neúčinným ustanovením § 29 zákona o pojišťovací smlouvě není na újmu okolnost, že se v něm místo v zákoně uvedeného výrazu »dodatná lhůta« užívá výrazu »upomínací lhůta«, an smysl a účel obou ustanovení zůstává týž. I jinak jest ustanovení § 8 odst. 3 a 4 všeob. pojišťovacích podmínek vyloženo odvolacím soudem správně, jen jako pojišťovatelovo právo, nikoliv jako jeho povinnost. Má jím býti od pojistníka odvrácena nejistota, vyplývající z hrozícího mu nebezpečnosti, že by mohl z důvodu pouhého prodlení v placení následné premie ztratiti práva z pojišťovací smlouvy, a proto jest ustanoveno, že pojistitelova možnost, ustoupiti od pojišťovací smlouvy, jest vázána zvláště kvalifikovanou jednoměsíční lhůtou, když pojistník nevyhoví smluvní povinnosti a splatnou premii nezaplatí. Není-li pojistníkovi dána kvalifikována lhůta s upozorněním na následky dalšího neplacení, nemůže pojistitelka vůbec upustiti od pojišťovací smlouvy, tříměsíční lhůta k podání žaloby nepočíná vůbec běžeti, a jest tu odvolatelkou želaný, jasný stav právní: pojišťovací smlouva trvá, nezaniká pro prodlení v placení premie a pojistník, zaplativší první premii, požívá pojištění, nepozbývá ho prostým promeškáním platební lhůty, mohl by ho pozbyti teprve skutečným prodlením za záruk svrchu vzpomenuté kvalifikované výzvy. Pokud jde o právo uplatňované dovolatelkou z ustanovení § 67 zákona o pojišťovací smlouvě, nestalo se podle zjištění soudů nižších stolic nic jiného, než že jeden spolumajitel veřejné společnosti obchodní (Gustav F.) vystoupil ze společnosti, zciziv svůj podíl — tedy nezczizil věc, nýbrž jen podíly na nich (pars pro indiviso) — a že zbývající spolumajitelka — žalovaná firma — správně majitelé této firmy vedou obchod dále pod vlastní, pro jiný jejich podnik už před tím užívanou firmou. Nastala tedy změna ve vlastnictví k pojištěným předmětům jen potud, že předměty, patřivší původně majitelům firmy L. a S. z jedné a Gustavu F-ovi z druhé polovice, patří nyní vlastnický výhradně majitelům firmy L. a S. Pak ovšem nemůže býti ani řeči o tom, že žalovaná ztratila úchovu pojištěných předmětů, naopak úchovu, kterou dříve vykonávala svým společníkem Gustavem F-em, vykonává nyní sama bezprostředně. Podle čl. 112 obch. zák. nemá vystoupení jednoho společníka vliv na závazky společníků, kteří podle citovaného ustanovení ručí solidárně celým svým jměním za všechny závazky společnosti. Ustanovení § 63 zákona o pojišťovací smlouvě jest sice předpisem velicím, to však neznamena, že by soudy musily k němu přihlížeti, i kdyby se naň dovolatelka včas — v řízení soudu prvé stolice — neodvolala, totiž netvrdila skutečnosti, použití

tohoto velícího předpisu odůvodňující, tedy netvrdila, že, jak a čím ztratila zájem na pojištění, a že proto ipso jure nastal zánik pojišťovací smlouvy podle § 63 — (1) zákona o pojišťovací smlouvě. Bylo to také proto nezbytné, ježto jest závazky žalované také s hlediska sporné pojišťovací smlouvy posuzovati podle čl. 112. obch. zák., že totiž žalovaná má nyní neobmezenou měrou i risiko, které ji ve vnitřním poměru (mezi spolčníky) tížilo jen do polovice, kdežto nyní tíží ji zcela.

Čís. 9592

Ochrana nájemců.

Lhůta § 20/3 dřívějších zákonů na ochranu nájemců a § 20/2 zákona čís. 44/1928 pro promlčení nároku nového nájemníka proti dřívějšímu nájemníku na vrácení nedovolené úplaty počíná skončením nájemního poměru dřívějšího nájemníka.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1930, Rv I 860/29.)

Žaloba pozdějšího nájemníka proti dřívějšímu nájemníku o vrácení peněz, jež žalovaný přijal za odstoupení bytu, byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů :

Žalobkyně se domáhá na žalovaném vrácení 43.000 Kč, jež prý od ní přijal proti záповědi § 20/2 zák. o ochr. náj. čís. 85/1924 sb. z. a n. jako úplatu za postoupení obchodní místnosti, když jí v lednu 1925 prodal obchod i se zbožím. Mezi stranami jest nesporno, že nájemní poměr mezi žalovaným (dřívějším nájemníkem) a mezi vlastníkem domu byl zrušen počátkem ledna 1925, kdy se žalobkyně (nová nájemnice) nastěhovala, a že se poslední splátka na kupní cenu stala 17. září 1927. Žaloba byla podána dne 2. srpna 1928. Oba nižší soudy uznaly námitku promlčení podle § 20/3 dřívějších zákonů a 20/2 nynějšího zákona čís. 44/1928 sb. z. a n. za oprávněnou, počítajíce běh šestiměsíční promlčení lhůty od zrušení nájemní smlouvy dřívějš í h o n á j e m n í k a, kerý úplatu přijal (žalovaného), v čemž vidí dovolatelka nesprávné právní posouzení věci podle § 503 čís. 4 c. ř. s., zastávajíc názor, že běh promlčení lhůty počíná teprve od zrušení j e j í h o n á j e m n í h o p o m ě r u s v l a s t n í k e m d o m u a p o u k a z u j í c n a r o z h o d n u t í čís. 4585 sb. n. s. Dovolání není oprávněné. Jest ovšem pravda, že nejvyšší soud vyslovil v rozhodnutí čís. 4585 sb. n. s. zásadu, kterou hájí dovolatelka. Ale již v rozhodnutí čís. 4943 byla vyslovena zásada, kterou hájí nižší soudy. Toto rozhodnutí jest oběma stranám známo a odkazuje se na jeho odůvodnění. V tom směru se pak již judikatura v četných pozdějších rozhodnutích ustálila (tak na př. Rv I 1118/28 Rv II 104/29, a Rv I 936/29 a také posudek nejvyššího soudu o některých otázkách ochrany nájemníků. Právník 1929 str. 489) a nejvyšší soud nemá důvodu, by se od ní znovu uchýlil. Zde jest se jen stručně zmíniti o ratio legis. Pokud jde o poměr mezi ustupujícím a na-